

УДК 658.155.2

Корольков В.В.¹, Ворошилов В.С.²

¹ проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0814м НУ «Запорізька політехніка»

ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ: ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Відповідно законодавства України власники корпоративних прав мають можливість отримувати дивіденди з прибутку відповідного суб'єкту господарювання. Корпоративні права визначаються наявністю акцій для акціонерних товариств, або часткою участі у статному фонді підприємств інших організаційно правових форм [1]. Рішення про виплату дивідендів та загальної суми фонду визначається колегіально на загальних зборах учасників, які є власниками корпоративних прав. Загальні збори приймають рішення про розподіл прибутку та виплати дивідендів. Дивіденди можуть нараховуватись щоквартально або щорічно. Рішення про виплату дивідендів формується на основі протоколу загальних зборів. В протоколі зазначається:

- дата та місце проведення зборів;
- склад учасників;
- порядок денний;
- рішення про розподіл прибутку;
- рішення про виплату дивідендів (сума, терміни, форма – грошова, майнова, тощо);
- відповідальні особи.

Рішення про виплату дивідендів в акціонерних товариствах приймається простою більшістю голосів, понад 50% від присутніх на зборах акціонерів. По інших організаційно-правових формах рішення про розподіл прибутку і виплату дивідендів приймається одностайно всіма учасниками, якщо інший порядок не передбачений статутом. В статуті може бути визначено, що для прийняття рішення достатньо 75%, або навіть меншій відсоток голосів за, але більший за 50%.

Виплата дивідендів заборонена, якщо підприємство має збитки, або є несплачені податкові зобов'язання.

Вся сума дивідендів поділяється для нарахування між учасниками пропорційно відсотку їх участі корпоративних правах.

Оподаткування нарахувань відбувається наступним чином:

- фізичні особи, що отримують дивіденди мають сплачувати з нарахувань 5% ПДФО і 1.5% військовий збір;
- юридичні особи сплачують податки залежно від статуту резидента та виду доходу.

В акціонерних товариствах дивідендна політика має визначати яку суму від прибутку направляти на виплату дивідендів, а яку на реінвестування у розвиток або на стимулювання працівників. Не всі працівники акціонерного товариства є власниками корпоративних прав. Тому дивідендна політика акціонерного товариства визначає стратегію управління розподілом прибутку між акціонерами та реінвестуванням у розвиток компанії. Її ефективність залежить від балансу між задоволенням інтересів інвесторів і забезпеченням фінансової стійкості підприємства.

Дивідендна політика має формуватись з врахуванням наступних принципів[2]:

- прозорість і передбачуваність;
- фінансова обґрунтованість;
- стабільність виплат;
- гнучкість;
- врахування інтересів акціонерів.

Для забезпечення прозорості і передбачуваності та забезпечення довіри акціонерів акціонерне товариство має чітко декларувати умови, періодичність та критерії виплати дивідендів

Фінансова обґрунтованість забезпечується рішенням про виплату дивідендів та базується на аналізі чистого прибутку, ліквідності, врахуванні потреба у капіталовкладеннях та врахуванні фінансових ризиків.

Стабільність виплат досягається підтримкою стабільного рівня дивідендів або їх поступовим зростанням. Таке зростання позитивно впливає на ринкову вартість акцій.

Принцип гнучкості потребує щоб політика враховувала зміни макроекономічних умов, галузевих ризиків, та стратегічних пріоритетів компанії.

Особливо важливим принципом в публічних акціонерних товариствах є врахування інтересів акціонерів для забезпечення привабливості інвестицій через регулярні виплати дивідендів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Корольков В. В. Капітал як фактор поширення і концентрації корпоративних прав в умовах трансформаційної економіки. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*, №5 (55), 2010 – 368с. (с.69-75)

2. Буряк А. В., Бойко С. В., Дем'яненко І. В. Дивідендна політика акціонерних товариств: інституційні основи формування та реалізації. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8990> (дата звернення: 15.10.2025). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.6.92